

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ, ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В
ПЕРЕКЛАДІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Польська мова і література та англійська мова»

Спеціальність **B11 Філологія**

Спеціалізація (за наявності) **B11.033 Слов'янські мови та література**
(переклад включно), перша - польська

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні
кафедри слов'янських мов
Протокол №1 від “27” серпня
2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2026 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія і практика перекладу, інформаційні технології в перекладі
Викладач (і)	Бусіло Саманта Елжбета
E-mail викладача	samanta.busilo@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS [год. 24+36+30]
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://classroom.google.com/c/ODA2MzMwNDc2MzUw?cjc=bamwmxid
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення дисципліни є базові питання з галузі перекладознавства як важливої сфери комунікації, пов'язаної з функціонуванням мови, зокрема концепції та типи перекладу, види еквівалентності, поняття неперекладності, перекладацькі стратегії й техніки, а також історія перекладу. Особливу увагу приділено специфіці перекладу текстів з огляду на їхню тематику та функцію, як в усному, так і в письмовому перекладі, із урахуванням використання новітніх технологій, у тому числі CAT-інструментів, а також технік нотування, що застосовуються в послідовному перекладі в інституціях Європейського Союзу.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є формування усвідомлених умінь перекладу текстів з української мови на польську та з польської мови на українську з урахуванням різних концепцій теорії перекладу, а також із використанням сучасних технологій, що підтримують процес перекладу. Навчальна дисципліна спрямована на підготовку студентів до професійної діяльності перекладача на основі володіння загальною та спеціалізованою мовою, зокрема економіко-правовою, яка використовується в міжнародних компаніях, сфері послуг, торгівлі, державній адміністрації та мовних школах, а також у перекладі науково-популярних і художніх текстів.

У результаті опанування дисципліни студент здобуває знання про предметну та методологічну специфіку перекладознавчих досліджень і опановує базову термінологію, що використовується в цій галузі, а також уміє визначати взаємозв'язки між окремими теоріями перекладу. Студент володіє навичками застосування перекладознавчої термінології в процесі аналізу перекладів, здатний самостійно готувати аналізи вибраних перекладних текстів, здійснювати аналіз вихідного тексту з урахуванням потенційних перекладацьких проблем, виявляти джерела перекладацьких помилок і аргументовано обґрунтовувати власні перекладацькі рішення. Крім того, студент демонструє соціальні компетентності, зокрема здатність до активної участі в груповій роботі та в діяльності організацій і установ, що займаються проблематикою перекладознавчих досліджень.**

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

- ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

- ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).
- ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів польською мовою.
- ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- ФК11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.
- ФК12. Здатність до організації як усної так і письмової ділової комунікації.
- ФК 13. Здатність перекладати, редагувати, реферувати та анотувати польською та англійською мовами тексти різних жанрів.

Програмні результати навчання

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі польської, англійської та української філології.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

ПРН 21. Здійснювати переклад польськомовного та англomовного писемного та усного тексту українською мовою та українськомовного польською та англійською мовами.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
---------	---------------	---------------------	--------------------------

6	B11 Філологія	3	Нормативний
---	---------------	---	-------------

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
1. Translatoryka i jej przedmiot badań. Definicje tłumaczenia. Typy tłumaczeń. Granice przekładalności. Wybrane koncepcje translatoryczne. Pojęcie ekwiwalencji. Kryteria oceny dobrego tłumaczenia. Błąd w tłumaczeniu.	1		8
2. Strategie i techniki przekładu. Sposoby znajdowania ekwiwalentów obcojęzycznych dla wyrazów oznaczających zjawiska typowe dla społeczeństwa mówiącego danym językiem (nazwy geograficzne, kulinaria, terminy prawne, aluzje do kultury i języka, transkrypcja i transliteracja).	1	2	6
3. Techniki tłumaczenia bezpośredniego i pośredniego: a) zapożyczenia, kalki, tłumaczenie dosłowne; b) transpozycja, modulacja, ekwiwalencja.	1	2	4
4. Warsztat pracy tłumacza. Kwalifikacje tłumacza. Predyspozycje tłumaczy ustnych i pisemnych. Etyka zawodowa tłumacza. Przepisy prawne dotyczące tłumaczeń.	1		4
5. Nowe trendy w translatoryce. Przekład audiowizualny, lokalizacja, tłumaczenie wspomagane komputerowo. Programy wspomagające prace tłumacza typu CAT.	1	2	4
6. Słowniki jednojęzyczne, wielojęzyczne, specjalistyczne, encyklopedie, leksykony. Korpusy językowe. Materiały własne: kartoteka specjalistyczna,teczki tematyczne.	1		4
7. Specyfika tłumaczeń ustnych. Tłumaczenia konsekutywne, tłumaczenia a vista, tłumaczenia symultaniczne, tłumaczenia szeptane. Notacja w tłumaczeniu.	2	2	10
8. Tłumaczenie publicystyczno-dziennikarskie i literackie.	2	4	10
9. Tłumaczenie tekstów popularno-naukowych i biznesowych.	2	4	10

ЗАГ.:	12	18	60
-------	----	----	----

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку): Загальні 100 балів включають: 1) обсяг балів за лекційні заняття – 10 % 2) практичні заняття – 20 % 2) обсяг балів за самостійну роботу: - індивідуальні проєкти – 20 % 3) екзамен – 50% Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань. Критерії поточного оцінювання: <i>«90-100 балів»</i> – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. <i>«70-89 балів»</i> – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. <i>«50-69 балів»</i> – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без
-----------------------------------	--

	використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. «Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Контроль за самостійною роботою. Самостійна робота здобувачів освіти передбачає: 1. Виконання завдань в Гугле Класрум 2. Підготовка індивідуальних проєктів. Підготовка індивідуального проєкту. Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни. Критерії оцінювання індивідуального проєкту: «90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією. «70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією. «50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією. «Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності. Наявність мультимедійної презентації без усного захисту проєкту.
Вимоги до письмових робіт	Zgodnie z opisem w Google Classroom.

Практичні заняття	Zgodnie z opisem w Google Classroom.
Умови допуску до підсумкового контролю	Należy uzyskać minimum 25 punktów za aktywności przewidziane w ramach zajęć praktycznych oraz pracy samodzielnej.
Підсумковий контроль/ екзамен	Egzamin pisemny. Zestaw egzaminacyjny składa się z testu online oraz części pisemnej. Test zawiera pytania teoretyczne i praktyczne, jednostki zamknięte (wybór wielokrotny). Część pisemna polega na napisaniu eseju.

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: 25 балів – практичні заняття, 25 балів – самостійна робота; 50 балів – екзамен. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-%e2%84%96447-vi-d-24.07.2015r..pdf
Вимоги до письмових робіт	Zgodnie z opisem w Google Classroom.
Семінарські заняття	Zgodnie z opisem w Google Classroom.
Умови допуску до підсумкового контролю	Należy uzyskać minimum 25 punktów za aktywności przewidziane w ramach zajęć praktycznych (w tym przygotowanie i przeprowadzenie zajęć z języka polskiego jako obcego) oraz pracy samodzielnej.
Підсумковий контроль	Egzamin pisemny, pierwsze zadanie to test, który składa się z pytań teoretycznych i praktycznych (jednostki wyboru wielokrotnego). Drugie zadanie polega na tłumaczeniu pisemnym fragmentu tekstu.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Програма передбачає завдання з письмового та усного перекладу, зокрема послідовного перекладу та редагування тексту, із застосуванням різних перекладацьких технік і CAT-інструментів. Також передбачено метод практичних занять, порівняльний аналіз і розвиток критичного мислення.
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

	2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Відвідування занять	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника». Ознайомитися з положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику, подану в переліку додаткових питань для опрацювання). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки: 2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру. 2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

	<i>1 бал</i> – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни. Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
--	---

8. Рекомендована література

Literatura podstawowa:

1. Bednarczyk A. 2008. W poszukiwaniu dominanty translatorskiej. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Bogucki Ł. 2009. Tłumaczenie wspomagane komputerowo. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Bukowski P., Heydel M. 2009. (red.) Współczesne teorie przekładu. Antologia. Kraków: Wydawnictwo Znak.
4. Hejwowski K. 2004. Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
5. Kielar B.Z. 1988. Tłumaczenie i koncepcje translatoryczne. Wrocław: Ossolineum.
6. Kielar B.Z. 2003. Zarys translatoryki. Warszawa: KJS.
7. J. Pieńkos, Podstawy Przekładoznawstwa: od Teorii do Praktyki. Warszawa 2003
8. Pisarska A., Tomasziewicz T. 1998. Współczesne tendencje przekładoznawcze. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM w Poznaniu.
9. Tomasziewicz T. 2007. Przekład audiowizualny. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
10. Wojtasiewicz O. 1957/1992. Wstęp do teorii tłumaczenia. Warszawa: TEPiS.
11. Venuti L. (red.) 2000. The Translation Studies Reader. London/New York: Routledge.
12. Lewicki R., Zagadnienia lingwistyki przekładu, Lublin 2022

Literatura dodatkowa:

1. J. Bogucki, Tłumaczenie wspomagane komputerowo., PWN, 2009
2. A. Jopek-Bosiacka Przekład prawny i sądowy, PWN 2007
3. R. Jedliński, Gatunki publicystyczne w szkole średniej, WSiP 1984
4. R. Lewicki, Przekład. Język. Kultura, UMCS, 2002
5. T. Tomasziewicz, Przekład audiowizualny, PWN, 2007

6. T. Tomaszewicz, Terminologia tłumaczenia, PWN, 2006
7. M. Tryuk, Przekład ustny środowiskowy, PWN, 2006
8. K. Lipiński, Vademecum tłumacza, Kraków 2000
9. Maciej Krzysztofiak, Przekład literacki we współczesnej translatoryce, Poznań 1996
10. Krzysztofiak M., 1996. Przekład literacki we współczesnej translatoryce, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań
11. Legeżyńska A., 1999. Tłumacz i jego kompetencje autorskie, Wydawnictwo Naukowe Warszawa
12. Tabakowska E., 2001. Językoznawstwo kognitywne a poetyka przekładu, Universitas, Kraków
13. Tomaszewicz T., 2007, Przekład audiowizualny, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
14. Tomaszewicz T., 2006, Terminologia tłumaczenia, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań
15. Tryuk M., 2007, Przekład ustny konferencyjny, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
16. Tryuk M., 2006, Przekład ustny środowiskowy, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
17. Stanisław Barańczak, Ocalone w tłumaczeniu, 1992
18. Balcerzan Edward, Literatura z literatury (strategie tłumaczy), 1998.
19. Maciej Krzysztofiak, Przekład literacki we współczesnej translatoryce, 1996.
20. Pisarze polscy o sztuce przekładu 1440-1974. Antologia, 1977.
21. Maksym Stricha, Ukraiński chudożnij perekład, 2006.
22. Jean Francois Rozan, Notatki w tłumaczeniu konsekutywnym (2004)
23. Roderick Jones, Conference Interpreting Explained (1998)3) Andrew Gillies, Note-taking for Consecutive Interpreting (2005)
24. <https://webgate.ec.europa.eu/sr>
25. A. Gillies, Note-taking for Consecutive Interpreting. A Short Course, Krakowskie Towarzystwo Popularyzowania Wiedzy o Komunikacji Językowej Tertium, Kraków 2007
<https://www.scribd.com/doc/254273723/Sztuka-Notowania-Andrew-Gillies-Krakow-2007-1>

Encyklopedie i słowniki terminologiczne:

1. Baker M. (red.) 1998. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London/New York: Routledge.
2. Dąbska-Prokop U.(red.) 2000. Mała encyklopedia przekładoznawstwa. Częstochowa: Educator.
3. Dąbska-Prokop U. (red.) 2010. Nowa encyklopedia przekładoznawstwa. Kielce: Wyższa Szkoła Umiejętności